

Toelichting op het begrip “aantoonbaar een aanzienlijk aandeel” in de Beleidsregels stage en patronaat 2023 en Beleidsregels stage en patronaat 2023-2024

Bij de beoordeling van de voltooiing van de stage controleert de raad van de orde onder meer de stukken in het stagedossier met betrekking tot de vereiste zittingservaring (vijf zittingen; zie artikel 3.9 sub a Voda) en de vereiste schriftelijke (proces)stukken (tien stukken; zie artikel 3.9 sub b Voda).

In de Beleidsregels stage en patronaat 2026 is vastgelegd dat de stagiaire “aantoonbaar een aanzienlijk aandeel” moet hebben gehad in de zittingen en (proces)stukken waarop een beroep wordt gedaan. Omdat in de praktijk vragen kunnen ontstaan over hoe de term “aantoonbaar een aanzienlijk aandeel” moet worden uitgelegd, geven wij hieronder een nadere toelichting. Deze uitleg is bedoeld om duidelijkheid te bieden aan stagiaires, patroons en betrokken advocaten over hoe de Haagse raad van de orde deze norm toepast in het licht van de geldende Beleidsregels.

Toelichting algemeen

De term “aantoonbaar een aanzienlijk aandeel” in de genoemde Beleidsregels betekent dat de stagiaire moet kunnen laten zien dat de betreffende stagiaire een wezenlijk, inhoudelijk en actief aandeel heeft gehad in een zitting of bij het opstellen van een (proces)stuk. Het gaat er dus om dat de stagiaire meer heeft gedaan dan alleen meeluisteren of een kleine bijdrage leveren. De inzet moet substantieel en inhoudelijk relevant zijn geweest.

Toelichting bij zittingservaring (art. 8 lid 2 Beleidsregel)

1. Uitgangspunt van de Beleidsregels is dat een stagiaire zelfstandig optreedt tijdens een zitting – dus zelf het woord voert, pleit en reageert op de rechtbank en/of wederpartij. Als alleen de naam van de stagiaire op een uitspraak, vonnis of arrest is genoemd, én dus niet ook de naam van een kantoorgenoot is opgenomen, wordt de stagiaire geacht zelfstandig te zijn opgetreden en is geen aanvullend bewijs nodig.
2. Als een zitting samen met een andere ervaren advocaat is gedaan (bijvoorbeeld de patroon), dan moet de stagiaire aantoonbaar een aanzienlijk aandeel hebben gehad in de zitting. Om dit aan te tonen moet de stagiaire een verklaring overleggen van de patroon of dossierverantwoordelijke ervaren advocaat waaruit blijkt dat de stagiaire een aanzienlijk aandeel heeft gehad in de zitting. Dat naast de naam van de patroon of verantwoordelijk ervaren advocaat óók de naam van de stagiaire op een uitspraak, vonnis of arrest is vermeld, is dus niet voldoende.

Bij de beoordeling door de patroon of verantwoordelijk ervaren advocaat of het aandeel van de stagiaire “aanzienlijk” is geweest, is er ruimte voor een meer contextuele benadering. Dit mede omdat de klassieke zitting met een eerste en tweede termijn inmiddels niet meer standaard is. Dat betekent dat niet alleen sprake is van een “aantoonbaar en aanzienlijk aandeel” als de stagiaire formeel het woord heeft gevoerd in een eerste en tweede termijn, maar ook als de stagiaire anderszins een substantiële rol heeft gespeeld in de totale zitting, bijvoorbeeld door

het beantwoorden van vragen van de rechtbank en het reageren op antwoorden van de wederpartij. De beleidsregel wordt hiermee doelgericht uitgelegd: het gaat in de kern om de inhoudelijke rol van de stagiaire in het geheel, niet alleen om de verdeling van spreektijd. Toelichting bij schriftelijke (proces)stukken (art. 8 lid 3 Beleidsregel)

1. Uitgangspunt van de Beleidsregels is dat een stagiaire een processtuk volledig zelf schrijft.
2. Als dat niet het geval is moet hij of zij een aantoonbaar aanzienlijk aandeel hebben gehad in het opstellen ervan.

Als een processtuk op naam van uitsluitend de stagiaire staat, wordt hij of zij geacht dit volledig zelf te hebben geschreven. Als het processtuk mede op naam van één of meer andere ervaren advocaten staat, moet de stagiaire aantonen dat hij of zij een aanzienlijk aandeel in de totstandkoming daarvan heeft gehad. Daartoe moet een verklaring worden overgelegd van de patroon of dossierverantwoordelijke ervaren advocaat dat de stagiaire het processtuk (of een belangrijk deel daarvan) zelf heeft opgesteld, althans dat de stagiaire daarin een aanzienlijk aandeel heeft gehad.

Praktisch: Wat moet de stagiaire doen als er geen zelfstandigheid is?
Als een stagiaire:

1. Niet zelfstandig heeft opgetreden tijdens een zitting, of
2. Het (proces)stuk niet alleen op naam van de stagiaire staat,

Dan moet de stagiaire:

1. De patroon of de verantwoordelijke ervaren advocaat vragen om een schriftelijke verklaring;
2. Uit die verklaring moet blijken dat de stagiaire een aanzienlijk aandeel heeft gehad in de zitting of het opstellen van het (proces)stuk.

Deze verklaring wordt opgenomen in het stagedossier, zodat de raad van de orde bij de beoordeling van de stage kan nagaan of is voldaan aan de vereiste zittingservaring (artikel 3.9 sub a Voda) en de vereiste schriftelijke (proces)stukken (artikel 3.9 sub b Voda)